

הרב כשר זצ"ל - בוינה בשנת התרע"ז, חודש בלבד אחרי השגת הצהרת בלפור, כאשר אבותיהם של שתי קבוצות אלה רצו להחתים עצומה המבקשת מאנגליה לבטל הצהרת בלפור, ולולי זעמם של הגאונים רבי יוסף אנגל ורבי מאיר אריק זצ"ל, זממם היה עולה בידם.

וכבר פסק הרשב"א (ח"א סי' תרלז) ש'כל שלטון ישראל הממונה בעירו ומשל במקומו דינו דין. והוא בעירו בכלל דינא דמלכותא כל זמן שעושה כחוקי מקומו דומיא דמלך ממש. זה ברור. והראיה תדע דקטלי דיקלי וגשרי גישרי כלומר הפקידים הממונים'. וכן כתב עוד לעיל (ח"א סי' תר"ב) ועוד להלן (ח"ב סי' שנ"ו). וכן היא דעת מהר"ק בפסקיו (סי' מד, שורש קצא) ובעל בנימין זאב (סי' רצד) ובעל כנה"ג (ח"מ סי' שס"ט) ובשו"ת תומת ישירים (סי' טז) ובעל ישכיל עבדי (ח"ו ח"מ סי' כח) הכותב במפורש 'דהוא הדין בית הנבחרים והמחוקקים גם שאינם מעוטרים בעטרת מלכם דינם כדין מלך', והגר"ש ישראלי בשו"ת עמוד הימיני (ח"א סי' ז) ועוד. וכך כתב מרן הרב קוק זצ"ל במשפט כהן (סי' קמד) 'חוץ מזה נראים הדברים, שבזמן שאין מלך, כיון שמשפטי המלוכה הם ג"כ מה שנוגע למצב הכללי של האומה, חוזרים אלה הזכויות של המשפטים ליד האומה בכללה. וביחוד נראה שגם כל שופט שקם בישראל דין מלך יש לו, לענין כמה משפטי המלוכה, וביחוד למה שנוגע להנהגת הכלל'. לכן כך הוא לגבי כנסת ישראל.

וכך חייבים לומר, שהרי אין איש שמינה את החשמונאים מלכים, לא נביא ולא סנהדרין, אלא הם עצמם בזכות שמסרו עצמם להצלת העם כולו. הלא אפילו שאול המלך הראשון שנמשח בשמן המשחה מפי שמואל הנביא לא זכה למעמדו כמלך רק לאחר שהעם קבלו על עצמו כמלך בזכות נצחונו על אויבי עמנו, כדכתיב (שמואל א יא-יד) 'ויאמר שמואל אל העם לכו ונלכה הגלגל ונחדש שם המלוכה', ופירש הרד"ק (שם) 'לפי שבפעם הראשונה מקצתם בזהו ואמרו מה יושיענו זה, עכשיו נתרצו כלם מפני התשועה שבאה על ידו במלחמת נחש ואמר שמואל לחדש המלוכה'.

ומקום יש אף לשמחה כשהשלטון ראוי לפני ה', ככתוב שם בסמוך 'וילכו כל העם הגלגל וימלכו שם את שאול לפני ה' בגלגל ויזבחו שם זבחים שלמים לפני ה' וישמח שם שאול וכל אנשי ישראל עד מאד'. ובעל מצודת דוד הוסיף להדגיש 'כי השכינה שורה במקום שרוב צבור נאספים'.

וכבר פירושו זאת היטב רבותינו בבראשית רבה (פר' וישלח) 'וימלוך באדום. הה"ד ברבות צדיקים ישמח העם (משלי כט-ב), את מוצא כשעמד מלך לישראל תחלה שמחו הכל שנאמר וישמח שם שאול וכל אנשי ישראל. ובמשול רשע יאנח עם (משלי שם) כשהוא מלך מלך

כצבור דתי הרואה במדינת ישראל ראשית גאולתנו – ובימים אלה מן הראוי להדגיש ששום פשע של מנהיגות מדינתנו, אפילו הפשעים החמורים ביותר שבוצעו כלפי אחרוני נאמני ה' ותורתו וארצו, לא יוכלו לשנות ולפגום את הכרתנו בטובה האלהית שזכינו לה בהקמת עצמאות של עמנו על ארצו, נחלת ה' – עלינו להזכיר ביתר שאת שהקמת מדינת ישראל אינה נס באשר ניצחנו אויבינו בקום המדינה, אלא באשר חזרה 'מלכות' לישראל, קרי שלטון. ובהשבה זו של מלכות לישראל, היה בו לא רק משום נס, אלא משום מצוה, שהרי כל בר בי רב דחד יומא יודע שמינוי מלך היא חובה דאורייתא אליבא דכל רבותינו הראשונים, ככתוב 'שום תשים עליך מלך'. ובמצוה כללית כזו 'אין נקי'. על כל אחד מאתנו לקחת חלק.

לא יתכן שצבור מאמין יתלונן על המציאות העגומה ולא ינסה לעשות כל שביכולתו כדי להביא למצב טוב יותר, מתוקן יותר. כל המציאות הישראלית לוקה בחסר ופגמים בלתי-נסבלים משום שהצבור הדתי הפקיר את הקמת המדינה לכל מי שהיה עויין יותר את התורה, ואנו אוכלים את פרי הבאושים של ראייה קצרת טווח זו. ואם תאמרו שהעולם הפוליטי רקוב מבפנים מוסרית, נשיב לכם שהוא הרבה יותר רקוב ממה שאתם יכולים להעלות על הדעת, אבל דוקא משום כך כל כוח יותר בריא שנצליח להחדיר לאותו משכן הזקוק לטיהור יוסיף מעט ברכה, או לכל הפחות ימנע התדרדרות נוספת. הלא אם לא הבנתם, מטרת החורבן של גוש קטיף לא הייתה מסיבה בטחונית כלשהי, אלא רק דבר אחד: לשבור את הציונות הדתית ואת כוחה בצבא, בפוליטיקה, בתודעה הצבורית ובעם. ואני מרשה לעצמי לקבוע שאם היו יכולים לשבור צבורנו מבלי להרוס את גוש קטיף לא היו מהססים שנייה אחת. גם תקשורת שבמחוזותינו אכולת שנאה עצמית ושנאת כל דבר שריח תורה וזהות יהודית נודף ממנו לחמה בכל כוחה כדי לשבור את כוחנו. לא ניתן להם פרס.

לכן, אסור לצבור המבין יד ההשגחה ליפול במלכודת זדונית ומקיאבלית זו, החותרת רק לנתק אותנו מהמדינה או לחילופין להביאנו ליטוש את אמונתנו בה', בתורה ובארץ ישראל. בהחלטת ממשלה על ההרס בגוש קטיף היו שותפים שני כוחות, אחד החותר לחילון, והשני יורשיהם של שונאי ציון בצבור המאמין. שניהם חברו יחדיו – ושום הכחשה לא תועיל כאן – כדי להרוס את שארית הפליטה הנשארת לנו מאבני הבליסטרות שיצאו מידי רחוקים ומבית מאהבינו. התחברות מוזרה ופסולה כזו ראינו כבר - כפי שהעיד

באדם הכל קראו ווי. וימלוך באדם בלע ווי כשהמלך בלע, למה שהיה רשע, לכך נקרא בלע שהיה מבלע אותם. בן בעור, שבער הטוב. ושם עירו דנהבה, שהיה דן את האדם ואומר לו הבא ממון לכך נאמר וימלוך. אבל בשאול לא נאמר וימלוך. ועוד יותר בפתיחה לאסתר רבה (אות ו) 'ר' יצחק פתח ברבות צדיקים ישמח העם ובמשול רשעים יאנח עם, בשעה שהצדיקים נוטלין גדולה חדוה ושמחה בעולם והוא בעולם, והמלך דוד והוא שמלך דוד, והמלך שלמה והוא שמלך שלמה, והמלך אסא והוא שמלך אסא, אלו במלכי ישראל, במלכי אומות העולם מניין, שנאמר והמלך כורש והוא שמלך כורש, ובשעה שהרשעים נוטלין גדולה ווי ואנחה וחרון אף בעולם, (מלכים א טז) וימלוך אחאב בן עמרי, ווי שמלך אחאב בן עמרי, וימלוך הושע בן אלה ווי שמלך הושע בן אלה, וימלוך מלך צדקיהו בן יאשיהו, ווי שמלך צדקיהו בן יאשיהו, במלכי אומות העולם שנאמר ויהי בימי אחשורוש ווי שמלך אחשורוש. ואולי יותר מכולם במדרש תהלים (מזמור מז-א) 'למנצח לבני קרח מזמור כל העמים תקעו כף. זהו שאמר הכתוב ברבות צדיקים ישמח העם ובמשול רשע יאנח עם, כשהרשעים מושלין בעולם, הכל נאנחין, והכל מצירין, ואין אדם הולך בקומה זקופה, וכן שלמה אמר בקום רשעים יסתור אדם ובאבדם ירבו צדיקים, קשה הוא לפני הקב"ה יום שמשליט אדם על אדם לרעה, וכן הוא אומר עת אשר שלט האדם באדם לרע לו וגו' לכך נאמר כל העמים תקעו כף, למה כן שבר ה' מטה רשעים שבט מושלים מכה עמים בעברה וגו' נחה שקטה כל הארץ, וכן הוא אומר כל שומעי שמעך תקעו כף עליך (נחום ג ט), שהקב"ה מעביר ממשלתו של בשר ודם מכם, וימלוך עליכם הוא לבדו. לכך נאמר כי ה' עליון נורא מלך גדול על כל הארץ.

הרי שבמינוי מלך צדיק שמחה היא לפני המקום, וכן הוא במינוי כל הנהגה ישרה והגונה. ואם לכך אין אנו זוכים לגמרי, אף ברבות צדיקים במקום שעלולים אחרים להביא להיאנחת עם יש לשמות. לכן חובה אמונית ממדרגה ראשונה להשתתף בהחלטות גורליות אלה על מנת להרבות טובה לעמנו ולמזער שאר אבות נזיקין. ועל כל המחזק צדק אמת ואמונה תבא עליו ברכת טוב ואת נפשו ואת נפש אחיו ואומתו הציל בזה ובבא.

הרב אליהו רחמים זייני¹

¹ . הדברים מייצגים המחבר ולא המוסד השני בו מלמד המחבר.